

Bemærkninger til lovforslaget.

Medens regler om de kulturhistoriske lokalmuseers forhold blev fastlagt i lov nr. 166 af 7. juni 1958, har almindelige bestemmelser vedrørende kunstmuseer ikke tidligere været lovfæstet.

Savnet af fastere regler for kunstmuseernes forhold, indeholdende hjemmel for rimelige statstilskud, har imidlertid, navnlig i de senere år, vist sig stedse mere mærkbart.

Dette gælder selvsagt ikke de kunstmuseer, der ejes og drives af staten, eller for hvilke der ved særlig lov er truffet en speciel ordning. De stats-ejede kunstmuseer er ganske få, nemlig Statens museum for kunst, Den Hirschsprungske samling og Ordrupgaardssamlingen; for Ny Carlsberg Glyptotek og J. F. Willumsen-museet i Frederikssund er der henholdsvis ved lov nr. 95 af 31. marts 1954 som ændret ved lov nr. 51 af 24. februar 1960 og ved lov nr. 155 af 11. maj 1954 givet særlige bestemmelser. Uden for lovforslagets rammer falder endvidere Thorvaldsens museum, hvis samlinger i henhold til kunstnerens testamentariske bestemmelser er skænket til Københavns kommune, og som drives af denne, og museer hvis hovedformål er kulturhistorisk bestemt, selv om de tillige rummer værdifulde kunstværker.

De af lovforslaget omfattede kunstmuseer kan enten være kommunale eller selvejende institutioner eller ejes af en forening, hvis formål er museets drift. Det kan dog ikke herved være udelukket, at loven kan anvendes på et museum, der ejes af en kommune og et amt i forening.

Sådanne museer har eksisteret i mere end 100 år, og de opfylder en betydningsfuld mission ved at bevare kunstværker, der skønnes at have stor almen interesse og må betragtes som en del af nationens åndelige værdier, og ved at gøre disse tilgængelige for offentligheden. Sådanne faste kunstsamlinger, der lejlighedsvis suppleres med skiftende udstillinger, vil ved at afspejle hovedlinjer eller visse betydende epoker inden for kunsten tillige skabe det nødvendige grundlag for en vurdering af opstående nye kunstretninger, der altid vil repræsentere et trin i en udvikling, og hvis rette bedømmelse derfor vil forudsætte et kendskab til tidligere tiders kunst.

Det første kunstmuseum uden for København oprettedes i Århus i 1859 på initiativ af den daværende kunstforening. I 1860 grundlagdes Fyns stiftsmuseum i Odense; kunstsamlingens etablering i museet kan dateres fra 1882.

I 1870'erne og 80'erne oprettedes kunstmuseer i

Ålborg (1874) i Maribo (1884-87) og i Randers (1887). I 1891 etableredes et kunstmuseum i Ribe, 1899 i Vejle og Rønne, i 1905 i Vejen, 1906 i Horsens, 1908 i Skagen og i Esbjerg og Fåborg 1910. Efter genforeningen oprettedes tre sønderjyske kunstmuseer i Sønderborg, Åbenrå og Tønder (1921-26). Siden er tilkommet endnu en række museer: Skovgaard-museet i Viborg 1935-37, Reventlow-museet på Pederstrup 1938-40, Sorø kunstmuseum 1938-43. I 1962 opnåede Silkeborg museums kunstafdeling anerkendelse som selvstændig samling, og på forslaget til finanslov for finansåret 1964-65 er Skive museums kunstafdeling optaget blandt de tilskudsnydende museer.

I alt er således ved dette lovforslags fremsættelse 20 kunstmuseer godkendt som tilskudsnydende og oppebærer hver et statstilskud til kunstkøb og konservering på 7.200 kr., dog at Århus kunstmuseum, bl. a. på grund af dets benyttelse ved undervisningen i kunsthistorie på Århus universitet, har opnået et noget større statstilskud end de øvrige museer, for tiden 28.500 kr.

Statstilskuddet til de nævnte museer varierede tidligere noget; normalt udgjorde det 2.000 kr., men for flere mindre samlinger var det lavere — 1.200 kr., 1.520 kr. — medens der omvendt til nogle af de større museer i enkelte finansår ydedes 4.000-4.500 kr. På finansloven for finansåret 1931-32 fastsattes tilskuddet til hvert museum til 3.600 kr. årligt, dog oppebar to mindre museer kun henholdsvis 1.520 kr. og 2.000 kr. Ved ændringsforslag til finanslov for finansåret 1960-61 (jfr. bilag 138 til tillægsbetænkning til forslaget) blev tilskuddet til hvert af museerne forhøjet til 7.200 kr., og der blev samtidig stillet en bevilling på 20.000 kr. til rådighed til fordeling blandt museerne, fortrinsvis til kunstkøb. Endelig har Foreningen af danske kunstmuseer i provinsen siden finansåret 1931-32 oppebåret et statstilskud på 6.000 kr. til dækning af udgifterne ved tilsyn og til konservering af kunstværkerne.

Tilskuddene til museerne har således i de sidste årtier været aldeles ensartede uanset museernes størrelse, og de har været ydet uden hensyntagen til den økonomiske indsats fra stedlig side. De har derhos — også siden den i 1960-61 skete fordobling af tilskudssatserne — vist sig aldeles utilstrækkelige til sikring af en frugtbar udfoldelse af disse museers virksomhed og ikke tjent som incitament for et stedligt initiativ.

Forholdet er derfor i dag det, at de fleste kunst-